

Sygn. akt V Pz 88/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. Agnieszka Leżańska

Sędziowie: S.S.O. Beata Łapińska, S.S.O. Magdalena Marczyńska

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2014 roku w Piotrkowie Tryb.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej z wniosku wierzyciela M. P.

przeciwko dłużnikowi (...) Spółka z.o.o. w P.

na skutek skargi dłużnika na czynności Komornika przy Sądzie Rejonowym w P. J. D. w sprawie (...)

przedmiocie wniosku (...) Spółki z.o.o. w R. o zwolnienie od opłaty od zażalenia

na skutek zażalenia (...) Spółki z. o.o. w R. na postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 maja 2013 roku, sygn. akt IV Po 4/13

postanawia:

oddalić zażalenie

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 14 maja 2013 roku, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim o sygn. IV Po 4/13 oddalił wniosek skarżącej (...) Spółki z o.o. w R. o zwolnienie od kosztów sądowych w całości. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd podniósł, iż opłata od zażalenia w wysokości 100 zł nie stanowi obciążenia dla Spółki.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył, w dniu 29 maja 2013 roku, pełnomocnik (...) Spółki z o.o. w R. wnosząc o jego zmianę, poprzez zwolnienie skarżącej od kosztów sądowych w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego wskazał, iż zaskarżone postanowienie nie jest zasadne, bowiem nie można uznać, jak to uczynił Sąd I instancji, iż skarżąca w oparciu o załączone dokumenty nie wykazała, by nie posiadała wystarczających środków finansowych na uiszczenie kosztów sądowych w niniejszej sprawie. Z załączonych do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych dokumentów wynika bowiem, iż działalność spółki przynosi straty. Skarżący podniósł przy tym, iż w art. 103 u.o.k.s. mowa jest o braku „dostatecznych” środków na uiszczenie kosztów, nie zaś o braku jakichkolwiek środków. Nadto skarżący wskazał, iż skoro strona skarżąca nie złożyła dokumentów niezbędnych dla wyczerpującej oceny niemożności uiszczenia przez nią kosztów procesu, to zdaniem skarżącego, Sąd powinien wezwać stronę do uzupełnienia takiego braku i dopiero po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności, wydać stosowne postanowienie. Uzasadniając swoje stanowisko skarżący przywołał orzeczenie z dnia 8 listopada 1976 roku (w sprawie I CZ 96/76, OSP 1977/10/165), gdzie Sąd Najwyższy stwierdza, iż „brak wskazania w art. 113 § 2 k.p.c. sposobu wykazania przez osobę prawną podstaw, na których opiera ona swój wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, nakłada na sąd obowiązek żądania od osoby prawnej odpowiednich dowodów. Rodzaj tych dowodów zależy od rodzaju i charakteru osoby prawnej ubiegającej się o zwolnienie od kosztów oraz od konkretnej sytuacji

danej osoby prawnej (np. zaświadczenie jednostki nadrzędnej osoby prawnej, bilans roczny wykazujący przewagę pasywów nad aktywami)". Obecnie kwestię zwolnienia osoby prawnej od kosztów sądowych reguluje art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, przy czym wskazać należy, iż regulacja prawna w nim zawarta nie odbiega zasadniczo od brzmienia uchylonego art. 113 § 2 k.p.c. Art. 103 u.k.s.c. stanowi, iż sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Art. 113 § 2 k.p.c. stanowił zaś, iż osobie prawnej, jak również organizacji nie mającej osobowości prawnej może być przyznane zwolnienie od kosztów sądowych, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na te koszty. Należy podkreślić, iż artykuł 102 oraz 103 w/w ustawy umożliwiają zrealizowanie tego samego celu, ale sposób dojścia do niego jest zasadniczo różny. O ile procedura zwalniania od kosztów sądowych osoby fizycznej uregulowana została w sposób nowatorski, o tyle w odniesieniu do osoby prawnej nie nastąpiły tu żadne zmiany (por. dawny art. 113 § 2 k.p.c.); może ona liczyć na uwzględnienie wniosku, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów. Wobec tego dawne orzecznictwo zachowuje swą aktualność, a zatem sąd winien wezwać stronę ubiegającą się o zwolnienie od kosztów sądowych do przedstawienia odpowiednich dokumentów uzasadniających jej wniosek.

W ocenie strony skarżącej, przedstawione przez nią dokumenty wskazywały, iż nie posiada ona środków finansowych pozwalających na pokrycie kosztów sądowych w sprawie.

Nadto skarżąca podniosła, że w 2013 roku wytoczyła trzy powództwa o zwolnienie zajętych ruchomości spod egzekucji, a łączna wartość zajętych ruchomości stanowiących jej własność wynosi 336.000,00 zł. (sprawa przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim sygn. akt I C 303/13 - wartość ruchomości ok. 190.000zł, kolejna sprawa przed w/w Sądem - sygn.. akt I C 258/13 - wartość ruchomości ok. 90.000zł, przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie o sygn. akt I C 504/13 - wartość ruchomości 56.000zł). Kontynuując swój wywód skarżący wskazał, że zajęcie przez komornika ruchomości należących do skarżącej spowodowało znaczne pogorszenie sytuacji finansowej skarżącej, która nieruchomości tych nie może sprzedać i uzyskać w ten sposób poprawę kondycji finansowej. Skarżąca nie posiada bowiem żadnych środków finansowych na pokrycie opłaty od zażalenia. Dodatkowo skarżący wskazał, że zwolnienie od kosztów sądowych jest instytucją mającą na celu wspieranie podmiotów rzeczywiście potrzebujących takiego wsparcia ze strony Państwa, co Sąd winien mieć na uwadze podczas rozstrzygnięcia takiego wniosku.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Tryb. zważył co następuje:

zażalenie jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Dokonując analizy przedstawionej przez skarżącego w zażaleniu argumentacji, stwierdzić należy, iż nie może ona skutkować korzystnym dla niego rozstrzygnięciem. Jak słusznie wskazał pełnomocnik, wniosek o zwolnienie od opłaty od zażalenia

(...) Spółki z.o.o. w R. znajduje oparcie w art. 103 Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 167, poz. 1398) o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity z dnia 27 kwietnia 2010 r. (Dz.U. Nr 90, poz. 594), zgodnie z którym Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Stosownie więc do treści zacytowanego przepisu powinnością skarżącego było wykazanie, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych. Zauważyć należy, iż przepis art. 103 (...) nie wskazuje, w jaki sposób ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność sądową, powinna wykazać, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie tych kosztów. Osoba prawna lub inna organizacja niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, ubiegająca się o zwolnienie od kosztów sądowych, powinna wykazać, że nie ma dostatecznych środków na uiszczenie tych kosztów jakimikolwiek dokumentami, które pozwalają określić jej sytuację majątkową (tak postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2007-11-28, V CZ 106/07, O.: L.). Należy więc przyjąć, że może tego dokonać przedstawiając np. bilans roczny, sprawozdanie finansowe, wyciągi z kont bankowych, raporty kasowe,

deklaracje podatkowe, umowy kredytowe i pisma banku oceniające zdolność kredytową, dokumenty stwierdzające obciążenie nieruchomości hipoteką a ruchomości zastawem, dokumenty stwierdzające wysokość zobowiązań itp.

Tymczasem skarżąca do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych dołączyła: „ jednostronny rachunek zysków i strat” oraz „bilans na koniec 2011 roku oraz na dzień 30 września 2012 roku”, przy czym wbrew nazwie, nie są to dokumenty mogące stanowić dla Sądu miarodajne źródło informacji o stanie (...) Spółki (...), albowiem pisma te nie są podpisane, ani też w żaden inny sposób uwiarygodnione. Podkreślić przy tym należy, iż Sąd Okręgowy, zarządzeniem z dnia 9 stycznia 2014 roku, doręczonym w dniu 17 stycznia 2014 roku, zobowiązał pełnomocnika skarżącego do złożenia w terminie 7 dni informacji o stanie konta Spółki z miesiąca kwietnia i maja 2013 roku, jednakże do chwili obecnej Sąd nie uzyskał powyższej informacji.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy stwierdza, iż dokonana przez Sąd Rejonowy ocena sytuacji majątkowej skarżącego jest słuszna, albowiem niedołączenie do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych osoby prawnej dowodów obrazujących jej sytuację majątkową uzasadnia ocenę, że nie został wykazany brak dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych (tak postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z 2009-03-05, III CZ 9/09, O.: L.). Zauważyć przy tym należy, iż w procedurze planowania wydatków związanych z działalnością gospodarczą podmioty prowadzące tę działalność, przewidując realizację swoich praw przed sądem, powinny uwzględniać także konieczność posiadania środków na prowadzenie procesu sądowego. Planowanie wydatków bez uwzględnienia zasady, o której wspomniano wyżej, jest naruszeniem równoważności w traktowaniu swoich powinności finansowych, strona zaś, która realizuje swoje zobowiązania w taki sposób, że wyzbywa się zdolności do zapłaty kosztów sądowych - preferencyjnie traktując inne zobowiązania - nie może prawnie skutecznie podnieść zarzutu, iż odmowa zwolnienia jej od kosztów sądowych jest ograniczeniem dostępności do realizacji jej praw przed sądami (art. 113 § 2 KPC; obecnie: art. 103 (...)) - post. SA w G. z 9.7.1992 r., I ACz 393/92, W.. 1993, Nr 2, poz. 32).

Dlatego też, mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.